

Жеткізілімдердің тұрақты тізбегі және сатып алу қызметінің саясаты

Басқару тәсілі

GRI 3-3

Энергетикалық жүйені цифрлық революциямен қатар трансформациялау жұмысты ұйымдастыруда, сондай-ақ тауарлар мен қызметтерді жеткізу тәсілдерінде өзгерістерге әкеледі. Бұл сонымен қатар жеткізушілер Компанияның барлық қызмет салаларында тұрақты дамуға жетуде негізгі серіктестерге айналатынын білдіреді.

«Самұрық-Энерго» АҚ жеткізушілерден қолданыстағы заңдар мен рұқсаттарды сақтауды ғана емес, сондай-ақ корпоративтік басқару, этика, адам құқықтары, денсаулық сақтау, қауіпсіздік және қоршаған орта саласындағы үздік тәжірибелерді ұстануды талап етеді. Бұл қағидаттар Қоғамның стратегиясына, сондай-ақ оның Компанияның мінез-құлық кодексіне және нормативтік талаптарды сақтаудың жаһандық бағдарламаларына сәйкес келеді.

Сатып алу қызметінің қағидаттары:

- Қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау;
- Жеткізушілердің коммерциялық құпияға құқықтарын және/немесе заңды мүдделерін сақтай отырып, ашықтық пен ашықтық (тендер қорытындыларын шығарғанға дейін);
- Адал бәсеке және қатысушылар арасында сөз байласуға жол бермеу;
- Сатып алуға қатысушылардың жауапкершілігі;
- Сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу;
- Отандық тауар өндірушілерді қолдау – Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға сәйкес келген жағдайда қазақстандық өнім берушілерден сатып алудың басымдығы;
- Инновациялық және жоғары технологиялық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алу;
- Заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, сатып

алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін өнім берушілерге тең мүмкіндіктер беру;

- Зияткерлік меншік құқықтарын сақтау.

Компанияның сатып алу қызметін реттейтін құжаттар:

- «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерін сатып алу туралы» ҚР Заңы³¹;
- «Самұрық-Қазына» АҚ және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан көп пайызы меншік немесе сенімгерлік басқару құқығында «Самұрық-Қазына» АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі заңды тұлғаларды сатып алу жүргізу тәртібі³² (бұдан әрі – Тәртіп).

Сатып алу рәсімдерін басқару

Сатып алу жөніндегі уәкілетті орган олардың ашықтығы мен тиімділігін қамтамасыз ете отырып, сатып алу процестерін тұрақты жетілдіруді жүзеге асырады. Өнім берушілермен және әлеуетті өнім берушілермен өзара қарым-қатынас «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерін сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен және Сатып алуды жүзеге асыру тәртібімен реттеледі. Шарт жасалғаннан кейін тараптар азаматтық заңнама нормаларын және келісімшарт талаптарын басшылыққа алады.

Тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің (ТЖҚ) сапасына қойылатын барлық талаптар техникалық ерекшелікте және шартта белгіленеді. Шарттар міндетті түрде елішілік құндылық үлесі бойынша есептілікті, айыппұл санкцияларын және өзге де есептерді беруді көздейді.

Сметалық, жобалау алдындағы немесе жобалау-сметалық құжаттама көзделген құрылыс-монтаж жұмыстарын сатып алуға арналған шарттарда өнім берушілер мен қосалқы мердігерлер қажетті материалдарды тауар өндірушілерден және жаңа өндірістерді құру жөніндегі жобаларды іске асыратын ұйымдардан сатып алуға міндетті. Сатып алу «Самұрық-Қазына» АҚ сатып алу веб-порталында

³¹ «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ Директорлар кеңесінің шешімі 2022 жылғы 3 наурыздағы № 193 хаттама.

³² «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерін сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 8 маусымдағы №47-VII ҚРЗ Заңы.

(zakup.sk.kz) орналастырылған коммерциялық ұсыныстар негізінде жүзеге асырылады. Бұл портал сатып алу туралы ақпаратқа ашық қолжетімділікті қамтамасыз етеді және жеткізушілер арасында адал бәсекелестікті дамытуға ықпал етеді.

Сатып алу міндеттемелері орындалмаған жағдайда өнім беруші шарттың жалпы құнының 10%-ынан аспайтын мөлшерде айыппұл санкцияларын көтереді.

2024 жылы тендерлік өтінімді қамтамасыз етуде өзгерістер болды. Енді әлеуетті жеткізушілер электрондық банк кепілдігі немесе сатып алу веб-порталында электрондық әмиянда орналастырылған ақшалай қаражат түрінде тендерлік қамтамасыз етуді енгізе алады.

«Самұрық-Энерго» АҚ тұрақты даму тұрғысынан өнім берушілерді бағалауға біріздендірілген тәсілді қолданады. ESG-сауалнама негізгі құрал болып табылады, ол экологиялық аспектілер, адам құқықтарын сақтау, балалар мен мәжбүрлеп еңбекке жол бермеу, сондай-ақ халықаралық еңбек стандарттарына (оның ішінде ХЕҰ конвенциялары мен БҰҰ Адам құқықтары жөніндегі декларациясы) сәйкестігі жөніндегі мәселелерді қамтиды.

ESG-сауалнаманы толтыру және өлшемдердің сәйкестігі шарт жасасу кезінде міндетті талап болып табылады. Осылайша, әрбір өнім беруші келісімшарт жасасу кезінде көрсетілген талаптардың сақталуын растайды. Акционер белгілеген қолданыстағы Сатып алу тәртібіне сәйкес қазіргі уақытта қосымша тексерулер, аудит немесе әсерді тереңдетіп бағалау жүргізілмейді.

Сауалнама сондай-ақ Компанияның сайтында ашық түрде орналастырылған және өнім берушілер алдын ала өзін-өзі бағалау үшін пайдалануы мүмкін.

Компания ESG-сауалнаманы қолданыстағы реттеу шеңберінде жеткізу тізбегіндегі тәуекелдерді басқарудың негізгі құралы ретінде қарастырады.

Импорт алмастыру

Балтабаев Асқар Қуатбайұлы

Қауіпсіздік және Тәуекелдер жөніндегі басқарушы директоры

2024 жылы біз импортты алмастыру бағдарламасы аясында 41 оффтейк-келісімшартқа қол қойдық – бұл жай ғана мәмілелер емес, бұл – ұлттық өнеркәсіпті дамытуға және импорттық жеткізілімге тәуелділікті азайтуға бағытталған саналы үлесіміз.

Бұл тәсіл өндірісті оқшаулауды ынталандыруға, жаңа жұмыс орындарын ашуға және ел ішінде өндірістік кооперацияны нығайтуға мүмкіндік береді. Біз импорт алмастыруды жаһандық сын-қатерлер мен жеткізу тізбегінің тұрақсыздығы жағдайында компанияның ғана емес, Қазақстанның бүкіл энергетикалық секторының тұрақтылығы мен бәсекеге қабілеттілігін арттырудың негізгі құралдарының бірі ретінде қарастырамыз.

Мемлекет басшысы мен Қазақстан Республикасының Үкіметі алға қойған ұлттық экономиканы дамытуды ынталандыру жөніндегі стратегиялық міндеттерді орындау мақсатында «Самұрық-Қазына» АҚ өнеркәсіптің қайта өңдеу салаларында бәсекеге қабілетті жаңа отандық өндірістерді құру бойынша белсенді жұмыс істеуде.

Осы мақсатты іске асыру үшін Қор компаниялар тобы үнемі сатып алатын тауарлар импортын орынбасарлауға бағытталған жаңа өндірістерді құруға (импортты алмастыруға) жәрдемдесу бағдарламасын іске асырады.

Бағдарлама тауарларды сатып алуға оффтейк-келісімшарттар жасауды қамтиды. Бағдарламаны жүзеге асыру аясында 2024 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы үшін жалпы сомасы 10,2 млрд теңгеден астам 41 оффтейк-келісімшарт жасалды.

Сатып алуды санатты басқару

GRI 2-6, 204-1, GRI 12: Coal Sector: 12.8.6

Сатып алу санаттарын басқару процесі иеленудің жиынтық құнын төмендетуді қамтамасыз ете отырып, сатып алу қызметін оңтайландыруға бағытталған – сатып алу сатысында ғана емес, бүкіл өмірлік цикл бойы ТЖҚ санатының шығындарын қысқарту. Мұндай тәсіл неғұрлым заманауи және экономикалық тиімді шешімдерді таңдауға мүмкіндік береді. Сатып алу қызметіне енгізілетін өзгерістер сатып алу бағаларын төмендетумен қатар, сатып алынатын тауарлардың жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсартуға да ықпал етеді, сондай-ақ отандық тауар өндірушілердің дамуын қолдайды.

Мәселен, басқару «Самұрық-Қазына» АҚ деңгейінде жүзеге асырылатын «ІТ жабдық» санаты бойынша санатты сатып алу стратегиясын (бұдан әрі – Стратегия) іске асыру шеңберінде техникалық ерекшеліктерді біріздендіру үшін жабдықтың 14 түрінен тұратын жұмыс орнының бірыңғай стандарты әзірленді.

Стратегия сондай-ақ электрондық өнеркәсіп саласындағы уәкілетті орган қалыптастыратын

Сенімді бағдарламалық қамтамасыз ету және электрондық өнеркәсіп өнімі тізіліміне енгізілген отандық өндірушілер үшін басымдығы бар баға ұсыныстарын сұрату арқылы тапсырыс берушілерді сапалы жабдықпен қамтамасыз етуді көздейді.

Стратегияны іске асыру нәтижелері отандық өндірушілер үлесінің өсуінің және елішілік құндылық үлесінің ұлғаюының оң серпінін көрсетеді.

2024 жылы санатты сатып алу стратегиясын енгізу нәтижелері бойынша 230 млн теңге көлемінде нақты экономикалық тиімділікке қол жеткізілді.

«Самұрық-Энерго» АҚ сатып алуының

98%-ын

2024 жылы жергілікті компаниялардан сатып алу құрады³³

«Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобы бойынша жеткізушілердің үлесі

Көрсеткіш	Барлығы	Жергілікті жеткізушілер
Жеткізушілер саны, дана	2 859	2 808
Сатып алу сомасы, млрд теңге	350	330

Жеткізушілермен компаниялар тобы бойынша жасалған шарттар сомасы, млрд теңге

Көрсеткіш	Сума	Жергілікті жеткізушілердің үлесі, %
Бір көзден алу тәсілімен өткізілген сатып алу	229	94
Баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен жүргізілген сатып алу	11	100
Ашық тендер тәсілімен өткізілген сатып алу	110	93

Елішілік құндылықтың (жергілікті қамту) үлесі³⁴, жеткізілген ТЖҚ, млрд теңге

Көрсеткіш	2022		2023		2024	
	Жеткізудің жалпы сомасы	% ЕҚҰ	Жеткізудің жалпы сомасы	% ЕҚҰ	Жеткізудің жалпы сомасы	% ЕҚҰ
Тауарлар	174,89	78,42	145,78	66	140,73	73
Жұмыстар мен қызметтер	127,06	93	207,57	92	313,25	90
Барлығы	301,95		353,35	81	453,98	84,8

³³ Компания өз қызметін Қазақстан аумағында жүзеге асырады, демек Қазақстан Республикасы маңызды қызмет орны болып табылады. «Жергілікті» деп компания тиісті қатысу аумағын білдіреді.

³⁴ Жаңадан кірген ЕТҰ («Өскемен СЭС» АЭС) ЖШС, «Шүлбі СЭС» АЭС» ЖШС, «ESC» ЖШС (Екібастұз ЖЭО), «Көкшетау ЖЭО» ЖШС) есебімен ЕҚҰ бойынша деректер.